

**ԱՌԱՐԿԱՅԱԿԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ
ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ**

ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ	ՊԱՏՄԱԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ
ԱՍԲԻՈՆ	ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ, ՆՐԱ ԴԱՍՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ՄԵԹՈԴԻԿԱՅԻ ԵՎ ԼՐԱԳՐՈՒԹՅԱՆ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄ ԵՎ ԸՆԹԱՑԻԿ ՄՈՂՈՒԼ	ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՀՅՈՒՍՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՌԱՐԿԱՅԻ ԴԱՍԻՉ ԵՎ ՄՈՂՈՒԼՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ	1609B3/01
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ	ԼՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԿՈՒՐՍ/ԿԻՍԱՍՅԱԿ	1-ին կուրս, 1-ին կիսամյակ
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՆՊԱՏԱԿԸ	<ul style="list-style-type: none"> • «Հայ ժողովրդական բանահյուսություն» առարկայի դասընթացի նպատակն է ծանոթացնել հայ ժողովրդի բանավոր ստեղծագործության ծագման, ձևավորման և զարգացման օրինաչափություններին, բանահյուսական նմուշների ժանրային, թեմատիկ դասակարգմանը, ազգային բնութագրին, այլ ժողովուրդների պատմագրության, գրականության հետ ունեցած առնչություններին, առանձին գրական երկերի վրա թողած ազդեցություններին, հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքում ունեցած դերին ու նշանակությունը:
ԿՐԹԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	<ul style="list-style-type: none"> • ԳԻՏԵՆԱ՝ հայ ժողովրդական բանահյուսության ծագման և ձևավորման նախադրյալները, հայ ժողովրդի պատմա կան զարգացման հետ ունեցած առն չությունները, զարգացման փուլերը, ժանրա յին տեսակները, գեղարվեստական գրակա նության և արվեստի այլ տեսակների հետ ունեցած աղերսները, կրթադաստիարակիչ նշանակությունը: • ԿԱՐՈՂԱՆԱ՝ հասկանալ և գնահատել հայ ժողովրդական բանահյուսական ստեղծագոր ծությունների գաղափարական-գեղարվես տական արժանիքները, դրանք արժևորել համաշխարհային բանավոր ստեղծագոր ծությունների համապատկերի վրա, դրսևորել քննական-ստեղծագործական վերաբեր մունք, կատարել հետազոտական-որոնողա կան աշխատանքներ: • ՏԻՐԱՊԵՏԻ՝ քննադատական-համեմատական վերլուծություն կատարելու, սեփական տեսակետը արտահայտելու, ձեռք բերած գիտելիքները գործնականում կիրառելու, ինքնուրույն դատողություններ անելու, սեփական կարծիքը պաշտպանելու կարողություններին:
ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՆԿԱՐԱԳԻՐ	<ul style="list-style-type: none"> • ԿՐԵԴԻՏՆԵՐԻ ՔԱՆԱԿ - 5 • ԼՍԱՐԱՆԱՅԻՆ ԺԱՄ - 48 • ԴԱՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ - 24 • ՄԵՄԻՆԱՐ ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔ - 24 • ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԺԱՄ - 3
ՆԱԽԱՊԱՅՄԱՆՆԵՐ	Նախնական գիտելիքներ հայ ժողովրդական բանահյուսության մասին՝ ըստ հանրակրթական ավագ դպրոցի բանահյուսության և գրականության չափորոշիչների:

ԴԱՍԱՎԱՆԴՄԱՆ ԵՎ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅԱՆ
ՄԵԹՈԴՆԵՐ

Դասախոսություն,
Քննարկում, բանավեճ, իլյուստրացիա

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՀԱՄԱՌՈՏ
ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- Հայ ժողովրդական բանահյուսության առարկան և բնորոշ առանձնահատկությունները.բանահյուսության ու գրականության կապը և փոխադարձ ներգո ընթացությունը, հին բանահյուսության ժանրային հարստությունը.բանահյուսության սեռերն ու հիմնական տեսակները:
- Բանագիտության կապը այլ գիտաճյուղերի հետ: Բանագիտության ընդհանուր զարգացումը: Բանագիտական դպրոցներ: Ժողովրդագիտության սկզբնավորումը:
- Բանահյուսության տեղն ու արժեքը ազգային մշակույթի համակարգում:Բանահյուսության կապը ժողովրդական մշա կույթի եւ արվեստի այլ ձևերի հետ:
- Բանագիտությունը ռոմանտիզմի դարաշրջանում:
- Թեոդոր Բենեֆեյի պատմաարեւելագիտական տեսությունը կամ <փոխառությունների դպրոց>...Հայ բանահյուսության ժանրային համակարգը. Նրա սեռերն ու հիմնական տեսակները:
- Սուրբ Սարգիսը ժողովրդական բանավոր ավանդության մեջ:
- Ասույթաբանություն: Առած-ասացվածքներ, հանելուկներ: Ժողովրդական երգեր:
- Հայ բանագիտության երախտավորները. Խ. Աբովյան,Մ. Նալ բանդյան,Գր. Սրվանձոյանց, Մ. Աբեղյան, Կոմիտաս, Նիկողայոս Մառ, Հով սեփ Օրբելի, Կարապետ Մելիք-Օհանջանյան,Արամ Ղանալանյան,Սարգիս Հարությունյան:
- Բանագիտությունը ռոմանտիզմի դարաշրջանում.Գրիմ եղբայրները և նրանց առասպելա բանական դպրոցը, ֆիննական դպրոցը,պատմաշխարհագրական մեթոդ:
- Հայ ժողովրդական առասպելները և վիպերգերը: Տարածաժամանակյին հայեցակետերը առասպելներում: Հայոց մեռնող-հառնող աստվածությունը: Հայ հին առասպելաբանության հիմնական գծերը:
- Ժողովրդական երգեր: Ժողովրդական երգերի կիրառական խմբերը: Ռեզմի և զինվորի երգեր: Բանտարկյալի կամ կալանավորի երգեր:Հայ ժողովրդական առակները, առած-ասացվածքները, հանելուկները:
- <Սասնա ծռեր> էպոսը:
- Գր.Նարեկացու կեր-պարը հայ ժողովրդական ավանդության մեջ: <<Կարոս խաչ>> վիպերգը:
- Հայ ժողովրդական հեքիաթներ:
- Քնարական ստեղծագործութ յուններ, աշխատանքային և պանդխտության. Միրո երգեր և խաղիկներ: Օրորոցային կամ մանկական երգեր: Ասույթաբանություն:
- Կենցաղային-ծիսական քնարերգություն, երգիծանքը հայ ժողովրդական քնարերգություն մեջ: Նոր և նորագույն շրջանի հայ բանահյուսությունը:
- Հայ ժողովրդական էպոսի 1-ին ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում:Կերպարների վերլուծութ յուն:
- Հայ ժողովրդական էպոսի 2-րդ ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում:Կերպարների վերլուծութ յուն:
- Հայ ժողովրդական էպոսի 3-րդ ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում: Կերպարների վերլուծութ յուն:

	<ul style="list-style-type: none"> • Հայ ժողովրդական էպոսի 4-րդ ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում: Կերպարների վերլուծություն: • Ժողովրդի մարդկանց կերպարները էպոսում: Առասպելականի ու իրականի համադրությունը էպոսում: • Հայ ժողովրդական էպոսի պատումները: Էպոսի գրական մշակումները/Յ. Թումանյան, Ավ. Իսահակյան, Ն. Զարյան/: • Ժողովրդական երգեր: Ժողովրդական երգերի կիրառական խմբերը: • Հայ առասպելներն ու վիպերգերը ըստ Մ. Խորենացու «Հայոց պատմության»: • Հայ ժողովրդական հեքիաթների թեմատիկան: • Հայ ժողովրդական սիրային տաղերի և խաղերի ուսումնասիրություն: • Հայ ժողովրդական պանդխտության երգերի /անտունիների/ քննություն: • Հայ ժողովրդական առասպելների, վիպերգերի և էպոսի ընդ հանրություններն ու տարբերությունները: • Հայկական հին բանահյուսություն. հմայություններ և աղոթքներ: Հին բանահյուսության ժանրային հարստությունը, պարերգեր, գուսանական, հարսանեկան, թաղման երգեր: • Նոր և նորագույն շրջանի հայ բանահյուսությունը: • Հայ բանագիտությունը. Գ. Սրվանձտյանց, Գր. Գրիգորյան և ուրիշներ: • Միջնադարյան պատմական-վիպական երգեր. <<Տրդատ և Գրիգոր>>, <<Տիրան թագավոր>>, <<Արշակ և Շապուհ>>
--	---

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ	
ՀԻՄՆԱԿԱՆ	

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Բախչինյան Հ., Սարինյան Ս., Հայ գրականություն 10, Երևան, Արևիկ , 2009 2. Գրիգորյան Գր., Հայ ժողովրդական բանահյուսություն, <Լույս> հրատարակչություն, Երևան 1967թ 3. Գրիգորյան Գր., Հայ ժողովրդական բանահյուսություն, Քրեստոմատիա, Երևան 1974 4. Դոլուխանյան Աելիտա Հայ գրականության պատմություն, Հին և միջնադարյան գրականություն, <<Զանգակ>>-97, Երևան 2006թ 5. Դոլուխանյան Աելիտա, Հայ ժողովրդական բանահյուսություն, Երևան 2008 6. Հարությունյան Սարգիս, Բանագիտական ակնարկներ, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ <Գիտություն> հրատարակչություն, 2010թ Հավելված ՀՀ ԿԳ նախարարի 2013թ. հուլիսի 9-ի N 932 –Ա/Ք հրամանի <<Հայ ժողովրդական բանահյուսություն>> առարկայի ծրագիր /հին և միջնադարյան շրջան/:
--	---

ԼՐԱՅՈՒՑԻՉ	
-----------	--

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ագաթանգեղոս, Պատմություն Հայոց, Եր., 1977 2. Խորենացի Մովսես , Հայոց Պատմություն, Եր., 1968 3. Մամիկոնյան Հովհան, Պատմութիւն Տարոնոյ, Եր., 1941 4. Սասնա ծռեր, ժող. վեպ, հ. 1 Եր. 1936 5. Սասնա ծռեր, ժող. վեպ, հ. 2, գիրք 1, Եր., 1944 6. Սասնա ծռեր, ժող. վեպ, հ. 2, գիրք 2, Եր., 1951 7. Սասնա ծռեր, ժող. վեպ, Եր., 1977 8. Հայ ժողովրդական հեքիաթներ, հ.1-11, Եր., 1959-1982 9. Մառ Ն. Ժողովածոյք առակաց Վարդանաց, մասն Բ, քնագիր, Ս. Պ-րգ, 1894 10. Ղանալանյան Ա. – Առածանի, Եր., 1961 11. Ղանալանյան Ա. - Ավանդապատում, Եր., 1969 12. Աբեղյան Մանուկ – Ժողովրդական խաղիկներ Եր., 1940 13. Հայ շինականի աշխատանքի երգերը, Կազմ. Ա.
--	--

- Ղանալանյան, Եր., 1937
14. Հայ ժող. Պանդիտության երգեր, Եր., 1956
  15. Մնացականյան Աս. - Հայկական ժողովր դական միջնադարյան երգեր, Եր., 1956
  16. Սրվանձտյանց Գարեգին - Երկեր, հ.Ա, 1978 հ. Բ 1982
  17. Էջեր հայ միջնադարյան գեղարվեստական արձակից, խմբ. Կ. Մելիք-Օհանջանյան, Եր., 1957
  18. Ալիշան Ղևոնդ, Հին հավատք հայոց, Վենետիկ, 1910
  19. Աբեղյան Մ. - Երկեր, հ. Ա. Եր., 1966
  20. Աբեղյան Մ. - Երկեր, հ. Դ (Առակագրությունը), Եր. 1970
  21. Օրբելի Հ. - Հայկական հերոսական էպոսը, Եր., 1956
  22. Ղանալանյան Ա., Առածանի, առաջաբան, ԳԱ, Երևան, 1960

ՍՏՈՒԳՄԱՆ ԵՎ
ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՁԵՎԵՐԸ

ՆԱԽԱՏԵՍՎԱԾ Է 2 ԸՆԹԱՑԻՎ ՍՏՈՒԳՈՒՄ , /2րդը անհատական աշխատանք/, ԱՄՓՈՓԻՉ ԲԱՆԱՎՈՐ ՍՏՈՒԳՈՒՄ` 100 ՄԻԱՎՈՐ ԱՌԱՎԵԼԱԳՈՒՅՆ ԱՐԺԵՔՈՎ /հարցառումսում 3հարց` 40,30,30, կշիռներով/ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐԻ ՔԱՅԼԸ` 5:

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ
ԱՂԱԴԻԲՆԵՐ ԵՎ ԿՇԻՌ

1. Բաղադրիչ 1 10 % /հաճախումներ/
2. Բաղադրիչ 2 20% /ընթացիկ ստուգում 1-ին/
3. Բաղադրիչ 3 20% /ընթացիկ ստուգում 2-րդ/
4. Բաղադրիչ 4 40% /ամփոփիչ ստուգում/
5. Բաղադրիչ 5 10% /ընթացիկ ակտիվություն/

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՍԱՆԴՂԱԿ

Գնահատման թվային միավորը	Տարային գնահատական	Գնահատականի պաշտոնական թվային համարժեքը
96-100	A+	5+
91-95	A	5
86-90	A-	5-
81-85	B+	4+
76-80	B	4
71-75	B-	4-
66-70	C+	3+
61-65	C	3
40-60	C-	3-
Մինչև 39	D	2

Հ/Հ	Թեմա	Լսարանային ժամեր					Ուսանողի ինքնուրույն աշխատա-ժամանակը	Ուսանողի ընդհանուր աշխատա-ժամանակը
		Դասախոսություն	Գործնական	Լաբորատոր	Մեմինար	Ուս. պրակտիկա		
1.	Հայ ժողովրդական բանահյուսության առարկան և բնորոշ առանձնահատկությունները.բանահյուսության ու գրականության կապը և փոխադարձ ներգործությունը, հին բանահյուսության ժանրային հարստությունը. բանահյուսության սեռերն ու հիմնական տեսակները:	2					2	4
2.	Բանագիտության կապը այլ գիտաճյուղերի հետ: Բանագիտության ընդհանուր զարգացումը: Բանագիտական դպրոցներ: Ժողովրդագիտության սկզբնավորումը	2					3	5
3.	Բանահյուսության տեղն ու արժեքը ազգային մշակույթի համակարգում:Բանահյուսության կապը ժողովրդական մշա կույթի եւ արվեստի այլ ձևերի հետ:	2					2	4
4.	Բանագիտությունը ռոմանտիզմի դարաշրջանում: Թեոդոր Բենեֆեյի պատմաարեւելագիտական տեսությունը կամ <փոխառությունների դպրոցը>...Հայ բանահյուսության ժանրային համակարգը. Նրա սեռերն ու հիմնական տեսակները:	2					3	5
5.	Մուրբ Սարգիսը ժողովրդական բանավոր ավանդության մեջ: Ասույթաբանություն: Առած-ասացվածքներ, հանելուկներ: Ժողովրդական երգեր:	2					5	7
6.	Հայ բանագիտության երախտավորները. Խ. Աբովյան, Մ.Նալ բանոյան, Գր. Սրվանձտյանց, Մ. Աբեղյան, Կոմիտաս, Նիկողայոս Մառ, Հովսեփ Օրբելի, Կարապետ Մելիք-Օհանջանյան,Արամ Դանալանյան,Սարգիս Հարությունյան	2					5	7
7.	Բանագիտությունը ռոմանտիզմի դարաշրջանում. Գրիմ եղբայ	2					5	7

	րները և նրանց առասպելաբանական դպրոցը, ֆիննական դպրոցը, պատմաշխարհագրական մեթոդ:						
8.	Հայ ժողովրդական առասպելները և վիպերգերը: Տարածաժամանակյին հայեցակետերը առասպելներում: Հայոց մեռնող-հառնող աստվածությունը: Հայ հին առասպելաբանության հիմնական գծերը:	2				5	7
9.	Ժողովրդական երգեր: Ժողովրդական երգերի կիրառական խմբերը: Ռազմի և զինվորի երգեր: Բանտարկյալի կամ կալանավորի երգեր: Հայ ժողովրդական առակները, առած-ասացվածքները, հանելուկները:	2				5	7
10.	<Սասնա ծռեր> էպոսը	2				5	7
11.	Գր.Նարեկացու կեր-պարը հայ ժողովրդական ավանդության մեջ: <<Կարոս խաչ>> վիպերգը: Հայ ժողովրդական հեքիաթներ	2				5	7
12.	Քնարական ստեղծագործություններ, աշխատանքային և պանդխտության. Սիրո երգեր և խաղիկներ: Օրորոցային կամ մանկական երգեր: Ասույթաբանություն: Կենցաղային-ծիսական քնարերգություն, երգիծանքը հայ ժողովրդական քնարերգություն մեջ: Նոր և նորագույն շրջանի հայ բանահյուսությունը:	2				5	7
13.	Հայ ժողովրդական էպոսի 1-ին ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում: Կերպարների վերլուծություն		2			5	7
14.	Հայ ժողովրդական էպոսի 2-րդ ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում: Կերպարների վերլուծություն		2			5	7
15.	Հայ ժողովրդական էպոսի 3-րդ ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում: Կերպարների վերլուծություն: Հայ ժողովրդական էպոսի 4-րդ ճյուղի ընթերցում և մեկնաբանում: Կերպարների վերլուծություն:		2			5	7
16.	Ժողովրդի մարդկանց կերպարները էպոսում: Առասպելականի ու իրականի համադրությունը էպոսում:		2			3	5
17.	Հայ ժողովրդական էպոսի պատումները: էպոսի գրական		2			3	5

	մշակումները/Հ. Թումանյան, Ավ. Իսահակյան, Ն. Ջարյան/:							
18.	Ժողովրդական երգեր: Ժողովրդական երգերի կիրառական խմբերը:	2				3	5	
19.	Հայ առասպելներն ու վիպերգերը ըստ Մ. Խորենացու «Հայոց պատմության»: Հայ ժողովրդական հեքիաթների թեմատիկան:	2				3	5	
20.	Հայ ժողովրդական սիրային տաղերի և խաղերի ուսումնասիրություն: Հայ ժողովրդական պանդխտության երգերի /անտունիների/ քննություն:	2				3	5	
21.	Հայ ժողովրդական առասպելների, վիպերգերի և էպոսի ընդ հանրություններն ու տարբերությունները:	2				3	5	
22.	Հայկական հին բանահյուսություն. հմայություններ և աղոթքներ: Հին բանահյուսության ժանրային հարըս-տությունը, պարերգեր, գուսանական, հարսանեկան, թաղման երգեր: Նոր և նորագույն շրջանի հայ բանահյուսությունը:	2				3	5	
23.	Հայ բանագիտությունը. Գ. Սրվանձտյանց, Գր. Գրիգորյան և ուրիշներ:	2				3	5	
24.	Միջնադարյան պատմական-վիպական երգեր. <<Տրդատ և Գրիգոր>>, <<Տիրան թագավոր>>, <<Արշակ և Շապուհ>>	2				3	5	
Ընթացիկ ստուգում 1							3	
Ընթացիկ ստուգում 2							3	
Ամփոփիչ ստուգում							4	
Ընդամենը							150	